Redacțiunea, Administrațiunea, și Tipografia:
Brașovŭ, piața mare Nr. 30.

Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimetŭ.

INSERATE se primesc la Administrațiune în Brașovŭ și la următórele Birouri de anunciurĭ: în Viena: *M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppeliks* Nachfolger; *Anton Oppelik*, *J. Danneberg*, în Budapesta: *A. V. Goldberger, Eckstein Bernat*: în Bucuresci: *Agence Havas*, Succursale de Roumanie; în Hamburg: *Karolyi & Liebmann*.

Prețulŭ inserțiunilorŭ: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială.

Reclame pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LVIII.

„Gazeta" iese în fiă-care ḑi.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un anŭ 12 fl., pe șése luni 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe anŭ.

Pentru România și străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la dd. colectorĭ.

Abonamentulŭ pentru Brașovŭ
a administrațiune, piața mare, Tĕrgulŭ Inului Nr. 30 etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atâtŭ abonamentele câtŭ și inserțiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 28. — **Brașovŭ, Lunĭ-Marțĭ, 7 (19) Februarie** — **1895.**

Unŭ pasŭ alŭ lui Banffy.

Brașovŭ, 6 Februarie v. 1895

Frământările parlamentare și certele între partidele și fracțiunile maghiare iau pe ḑi ce merge proporțiunĭ mai marĭ, de când e la cârmă ministeriulŭ Banffy. Situațiunea acésta aprópe desolată a raporturilorŭ parlamentare se 'nțelege, că îngreuiéză fórte multŭ problema, ce a luat'o asupră'șĭ acestŭ ministeriu. Ministru-președinte Banffy nu mai scie ce se încépă și cum s'o mai sucéscă ca sĕ'șĭ pótă realisa programulŭ, celŭ atâtŭ de multŭ combătutŭ din tóte părțile. Dificultățile și piedecile, ce i se punŭ în cale, suntŭ așa de marĭ încâtŭ se ḑice, că are de gândŭ sĕ amâne dieta pe timpŭ mai îndelungatŭ, ca ast-felŭ sĕ mai scape de încurcăturĭ și sĕ aibă liniște.

Foile apponyiste ridică deja acusărĭ contra cabinetului Banffy, că până acuma n'a corĕspunsŭ de locŭ problemei sale, că n'a lucratŭ până acuma nimicŭ și că sub elŭ raporturile, în locŭ de-a se mai îmbunătăți, au devenitŭ mai rele.

„Zăpăcéla în țéră"—scrie „Budap. Tagblatt", — se măresce din ḑi în ḑi; certele confesionale se înăsprescŭ; preoțimea catolică a întratŭ în luptă fățișă cu guvernulŭ, înființarea „partidei poporale" și debutarea ei dovedesce, că s'a deschisŭ unŭ abisŭ în poporŭ, care póte numai după marĭ și grele sguduirĭ se va închide érășĭ; fierberea înădușită în sînulŭ naționalitățilorŭ continuă, cu tóte încercările de apropiare ale guvernului, ce mergŭ până la părăsirea de sine(?!). Unŭ spiritŭ de sĕlbătăcire, ce se manifestéză mai învederatŭ în regretabila împrejurare, că la tribunale procesele pentru lesa-Majestate suntŭ ca nicĭ-odată până acuma fórte dese, începe a'șĭ înălța capulŭ de Medusă, unŭ simptomŭ, pe care a'lŭ combate sentințele ordinare suntŭ cu totulŭ nesuficiente".

Și ce se 'ntêmplă față cu aceste amenințătóre presemne? Nimicŭ — rĕspunde numita fóiă — guvernulŭ privesce la tóte aceste cu mânile încrucișate, c'unŭ felŭ de fatalismŭ orientalŭ.

Ceea ce aștéptă fóia apponyistă dela cabinetulŭ Banffy este ca sĕ-șĭ schimbe cursulŭ totalŭ și se stăruiască pentru o reformă radicală a raporturilorŭ dintre partidele dietale.

Nu e greu a gâci, ce înțelege „Budap. Tagbl." sub acésta reformă. Este afacerea fusiunei partidelorŭ, carĭ stau pe basa pactului dela 1867, la care se gândesce.

Se vede, că br. Banffy în adevĕrŭ plănuesce óre-care schimbare a cursului în direcțiunea acésta, căcĭ după cum anunță organulŭ kossuthistŭ „Magyarország", elŭ s'a și decisŭ a face unŭ pasŭ mare pentru fusiune, invitândŭ pe contele Albert Apponyi și pe contele Iuliu Szapary la o conferență comună, cu scopŭ de a se înțelege cu ei asupra condițiunilorŭ și modalitățilorŭ unei eventuale fusiunĭ a partidelorŭ, ce stau pe basa pactului dualistŭ.

Acéstă conferență se va ținé mâne, poimâne și astfelŭ se va sci în curêndŭ, ce propunerĭ va face ministru-președinte și ce condițiunĭ vorŭ pune domnii Apponyi și Szapary.

Scirea adusă de „Magyarország" pare a fi întemeiată, căcĭ nu-o desmintŭ nicĭ foile guvernamentale, nicĭ cele apponyiste. „P. Lloyd" o înregistréză ḑicêndŭ, că nu o ține de „absolutŭ neverisimilă", ér „Budap. Tagblatt" spune, că „forma" numai, în care a fostŭ adusă acea scire, n'ar fi esactă; conferențe între șefii diferitelorŭ partide s'au mai ținutŭ și altădată și ar fi lesne de înțelesŭ, că Banffy vrea sĕ se consulte cu ei „asupra situațiunei nelămurite politice și parlamentare".

Mai aprópe de adevĕrŭ însĕ pare a fi ceea ce ḑice „P. Lloyd", că adecă br. Banffy, ca sĕ satisfacă dorinței unei marĭ părțĭ a opiniunei publice maghiare, vrea sĕ se lămuréscă asupra șanselorŭ unei eventuale fusiunĭ a amintitelorŭ partide, vrea cu deosebire sĕ constrîngă pe Apponyi de a întra în discusiunea acestei probleme, ca sĕ nu mai aibă pretextulŭ a ḑice, că nu i s'a datŭ ocasiune de a se pronunța.

Cu contele Szapary póte s'ar ajunge mai ușorŭ la o înțelegere, dér cea mai mare greutate o oferă acea parte a programului lui Apponyi ce se referă la „aspirațiunile naționale" în armată, academia militară maghiară etc.

Fóia guvernului repetéză, că cu aceste „aspirațiunĭ" partida liberală nu póte face nicĭ o transacțiune; totulŭ depinde dér dela aceea, décă Apponyi va fi decisŭ a se lăpĕda de ele.

La unŭ ast-felŭ de pasŭ însĕ cu greu se va decide Apponyi și br. Banffy se pare, că și-a și făcutŭ socotéla cu acésta. Lui îi este de-o-camdată numai de a arăta, că a făcutŭ încercarea, dér n'a putută reuși.

Partida liberală și naționalitățile.

Fóia clericală „*Magyar Allam*" publică într'unulŭ din numerii sĕi mai recențĭ unŭ primŭ-articolŭ, în care se ḑice între altele:

Fața de naționalitățĭ ne lipsesce atâtŭ energia prudentă, câtŭ și sinceritatea, legea despre naționalitățĭ nicĭ nu o ținŭ, nicĭ nu o ștergŭ, ba încă nicĭ la îmbunătățirea ei nu se gândescŭ. Precum pe de-o parte liberalismulŭ esageratŭ — principiulŭ de naționalitate, așa și delictulŭ acestuia (alŭ principiului de naționalitate) în contra integrității patriei nóstre se încércă a-lŭ contrabalansa printr'unŭ șovinismŭ nebunŭ și nebasatŭ și nu scie congrua validitatea celorŭ mai legitime aspirațiunĭ naționale cu dreptatea neîncungiuratŭ de lipsă fața de naționalitățĭ. Lipsa de tactŭ a guvernului întru atâta a înstrăinatŭ de noi naționalitățile, încâtŭ tóte rĕmânŭ în pasivitate, și în națiunea maghiară li-se pare a vedé pe inimiculŭ lorŭ.

Intru atâta a dusŭ acestŭ partidŭ liberalŭ naționalitățile, și ca totușĭ sĕ-șĭ mascheze în-câtva fiasculŭ, cu o teribilă corupție, așa se nisuesce a înfățișa causa naționalitățilorŭ, ca și când în jurulŭ aceleia tóte ar fi la locŭ. Netactica liberală a amărîtŭ până la felonie pe ultraiștii (!?) națio, nalitățilorŭ, și a produsŭ martirĭ naționaliștĭ a cărorŭ influință îngreunéză totŭ mai multŭ guvernarea bună în locurile locuite de naționalitățĭ. Și ca sĕ le facă și mai nesuferibilă posițiunea în cadrulŭ statului (államiság) maghiarŭ, le mai atacă prin politica bisericéscă și simțulŭ religiosŭ. Mai multŭ, când mai în urmă partidulŭ poporalŭ a declaratŭ în programulŭ sĕu, că voiesce a fi dreptŭ fața de naționalitățĭ pe lângă apĕrarea ideei de statŭ maghiarŭ, atuncĭ jurnaliștii jidanĭ ai guvernului au aflatŭ de bine a suspiționa pe catolicĭ chiar cu aceea, ca și când ei s'ar fi aliatŭ cu inimiciĭ patriei; cu unŭ cuvêntŭ, liberalismulŭ provócă resistența cea mai vehementă din partea naționalitățilorŭ, deóre-ce nu le scie guverna cu dreptate....

La inițiativa liberalismului nou, rĕsboiulŭ religionarŭ domnesce în acéstă nefericită țéră, și décă naționalitățile, décă socialiștii au jertfe, suntŭ deja și jertfe de ale persecuțiunilorŭ religionare.

Din ultimele alegerĭ se póte prevedé, cum au sĕ fiă cele mai apropiate alegerĭ generale! Se pregătesce unŭ nou *rĕsboiu civilŭ*; și décă partidulŭ guvernamentalŭ liberalŭ abuséză și mai departe de gendarmĭ și de miliția, cum s'a întêmplatŭ la ultimele alegerĭ, atuncĭ nu rĕmâne alta, decâtŭ sĕ dispună a împușca pe catolicii, carĭ cu perseveranță maghiară și în spiritŭ maghiarŭ și ca civĭ constituționalĭ, de sigurŭ nu vorŭ ceda brutalității nemilóse. *Sĕ dispună atuncĭ ca sĕ împusce, cum au dispusŭ a împușca naționalitățile și pe socialiștĭ*, căcĭ tiranii întotdeuna au început'o cu brutalitatea, și au sfĕrșit'o cu catastrofa — și așa apoi pace va fi în Varșovia.

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS."

(Reproducerea oprită.)

Din anii 1848—49.

Memorii, de *Vasilie Moldovanŭ*.

(19) (Urmare).

In 4 Octomvre Tirimieniĭ au avutŭ unŭ atacŭ cu Secuiĭ din Luca și Satu-nou. Jertfă acestui atacŭ au cădutŭ din partea Sĕcuilorŭ unŭ anumitŭ Bartha Abel, ér din partea Românilorŭ unŭ omŭ. La reîntórcere n'amŭ statŭ în Chirileu, ci ne-amŭ dusŭ la Iernutŭ. In jurulŭ curțiĭ domnescĭ era o mulțime nenumĕrată, asemenea în loculŭ unde se face tĕrgulŭ de vite. Inserase binișorŭ. Pe când era sĕ ne punemŭ la cină, ómeniĭ mei prindŭ stafeta inimicului, o desfacemŭ și aflămŭ, că Turdeniĭ se rógă de Vașarheienĭ, sĕ le mérgă în ajutorŭ, că Iancu se apropie cu lagărulŭ sĕu de Turda.

Ne aședarămŭ într'aceea la masă, dér abia îmbucarămŭ ceva, și étă, că se luminéză de din susŭ. Ómeniĭ se puseră în mișcare și veste ne sosise, că arde Nirașteulŭ aprinsŭ de Sĕcui. Am lăsatŭ numai decâtŭ sĕ se bată alarma și pornirămŭ érășĭ către Chirileu. De aicĭ trimitŭ câțĭ-va călărețĭ, sĕ se repédă până la Nirașteu. Când aceștia ajunseră acolo, Unguriĭ se depărtase și n'au aflatŭ, decâtŭ case în cenușe și câte-va, carĭ mai rĕmaseră nemistuite de focŭ; dér și acestea erau pustiĭ, căcĭ ómeniĭ fugiră care încătr'o putură scăpa. Peste nópte amŭ rĕmasŭ în Chirileu, ér diminéța mĭ-am scosŭ armata la esercițiĭ pe câmpŭ. O companiă am trimis'o la Recea pe-o dêlmă, de unde sĕ putea vedea până în Sĕcuime.

După acestea eu și Orosŭ amŭ mai mersŭ până către Nirașteu, ca sĕ vedemŭ, décă nu se mai face vre-o mișcare din partea inimicului, care a arsŭ și jefuitŭ satulŭ. Când ne-amŭ reîntorsŭ, venia și o sentinelă dela Recea, comunicându-ne lucrurĭ de mai puțină importanță.

Am hotărîtŭ sĕ-mĭ tragŭ lagărulŭ peste Mureșŭ a doua séu a treia ḑi. La Chirileu erau trei podurĭ, carĭ se puteau mâna cu ruda. Unulŭ era mai micŭ, care era închiriatŭ sătenilorŭ pentru ḑile de lucru, ce aveau sĕ facă la curtea din St. Mărgita; altulŭ era slobodîtŭ dela Molomfalĕu, și altulŭ trasŭ în susulŭ Mureșului dela St. Paulŭ.

Ce era de făcutŭ? Aicĭ nu mai era de statŭ. Ne luarămŭ déră rĕmasŭ bunŭ uniĭ dela alțiĭ. Fratele meu Isaie avea încărcatŭ unŭ carŭ cu nescarĭ vestminte de patŭ și vre-o câțĭ-va sacĭ cu bucate; trecŭ Mureșulŭ, éră mulțimea de vite cornute, orĭ carĕ încărcate și totŭ ce aveamŭ la casă, le-amŭ lăsatŭ în mâna sorțiĭ. Fratemeu trecŭ pe-unŭ calŭ bunŭ, învĕlitŭ c'unŭ chepenégŭ albŭ.

După acestea eu am luatŭ îndată disposițiunĭ, ca sĕ tréca ómeniĭ, care cu podurile, care prin vadurĭ. Mureșulŭ era aprópe secŭ, căcĭ alt-felŭ cei mai mulțĭ ómenĭ s'ar fi înecatŭ. Ast-felŭ însĕ i-amŭ trecutŭ pe toțĭ, fără de-a se primejdui nicĭ unulŭ.

Inainte însĕ de a trece la descrierea pe scurtŭ a celorŭ întêmplate după trecerea peste Mureșŭ până la întrarea în Munțiĭ apusenĭ, mĕ voiu încerca sĕ descriu după memoriă, adunarea dela Agyagfalĕu (Agyagfalu) și luptele cu rebeliĭ la St. Ioana și Reghinŭ la carĭ lupte am luatŭ însu-mĭ parte.

XVI Adunarea Sĕcuilorŭ la Agyagfalĕu.

Acéstă faimósă și agitată adunare a rebelilorŭ Sĕcui a fostŭ conchiemată pe ḑiua de 15 Octomvre 1848.

„Dictatorulŭ" Kossuth trimise din Ungaria în Ardélŭ pe unŭ anumitŭ fanaticŭ *Berzenczey* Lajos, dându-i ca misiune, sĕ inroleze unŭ regimentŭ de husarĭ dintre Sĕcui. Berczenczey venise în Ardélŭ cu marĭ fumurĭ în capŭ. Elŭ nu se mai credea datorŭ cu supunere, decâtŭ numai domnului sĕu Kossuth, și ca sĕ-i facă acestuia o și mai mare plăcere, desprețui și pe guvernulŭ transilvanŭ și pe comisarulŭ br. Nic. Vay, și lucra c'unŭ zelŭ vrednicŭ de-o causă mai bună și mai umană, pentru a înrola pe toțĭ Sĕcuiĭ capabilĭ de-a purta arme. Elŭ a începutŭ sĕ umble prin ținuturile locuite de Sĕcui, promițêndŭ poporului necultŭ munțĭ de aurŭ și instigându-lŭ la jafŭ și omorŭ asupra Românilorŭ nevinovațĭ.

Deschiderea Sf. Sinodŭ din România.

Amŭ adusŭ scirea, că ḑilele trecute s'a deschisŭ în Bucurescĭ sesiunea estra-ordinară pe 1895 a Sf. Sinodŭ. După cetirea Mesagiului regalŭ de deschidere, I. P. S. Sa Metropolitulŭ Primatŭ Ghenadie a rostitŭ unŭ discursŭ, din care estragemŭ următórea parte:

Prea Sânțițĭ Părințĭ și în Christosŭ iubițĭ frațĭ!

Sesiunea estra-ordinară a Sântului Sinodŭ, în urma cetirei înaltului decretŭ regalŭ cu No. 304, este deschisă.

Cu bucuriă duhovnicéscă înregistrămŭ în analele acestui Sântŭ Sinodŭ evenimentele naționale, carĭ au avutŭ locŭ în intervalulŭ dintre sesiunea trecută și cea presentă; anume acele evenimente, carĭ au fostŭ sĕrbătorite în modŭ strălucitŭ de întréga țéră în anulŭ trecutŭ.

Insănĕtoșarea și reîntórcerea în mijloculŭ poporului Sĕu a M. S. Reginei Elisabeta, iubita Suverană a României, ne-a umplutŭ de nespusă bucuriă pe toțĭ.

Nascerea Principesei Elisabeta a României, care a fostŭ botezată cu Sântulŭ botezŭ alŭ bisericei nóstre ortodoxe în ḑiua de 5 Octomvre anulŭ espiratŭ, a fostŭ asemenea pentru țéră și biserică unŭ fericitŭ evenimentŭ, care garantéză vecĭnica și strînsa legătură de dragoste dintre dinastiă și poporŭ.

Apoi aniversarea de 25 de anĭ a căsĕtoriei MM. LL. Regelui Carolŭ și Reginei Elisabeta, cu bucuriă generală a fostŭ sĕrbătorită în ḑiua de 3 Noemvre 1894.

Intregulŭ clerŭ alŭ bisericei nóstre ortodoxe și acum, ca tot-d'auna, a unitŭ bucuria sa cu bucuria poporului și a datŭ espresiune devotamentului și dragostei pentru Suveranii sĕi prin medalia comemorativă, presentată cu ocasiunea acelui fericitŭ evenimentŭ, de către noi, în numele clerului românŭ ortodoxŭ.

Sunt fericitŭ a vĕ adresa și de astădată frățescile mele salutărĭ de bună venire în sântulŭ sinodŭ, spre a lua parte la lucrările, carĭ reclamă o grabnică soluțiune. Simțescŭ o mare bucuriă, orĭ de câte-orĭ mĕ aflu în mijloculŭ frațilorŭ mei și când mi-se ivesce plăcuta ocasiune de a mĕ consfătui frățesce pentru totŭ ce privesce mai de aprópe biserica nóstră autocefală ortodoxă română.

Rodnica sesiune de tómnă a anului 1893 mĕ pune în posițiune, de a vĕ aduce cu dragosie frățescile mele mulțumirĭ pentru zelulŭ și ostenéla, ce ațĭ depusŭ spre resolvarea atâtorŭ cestiunĭ folositóre bisericei nóstre naționale. Suntemŭ chĭămațĭ și de astă-dată, ca tot-d'auna, a ne consfătui și a ne lumina unulŭ prin altulŭ în lucrările, carĭ privescŭ progresulŭ bisericei și fericirea iubițilorŭ noștri fii sufletescĭ. Dela noi, carĭ formămŭ acestŭ înaltŭ corpŭ bisericescŭ, aștéptă clerulŭ și poporulŭ românŭ îndrumarea bisericei nóstre naționale pe o cale potrivită cerințelorŭ timpului în care trăimŭ. De la noi, carĭ constituimŭ acestŭ sântŭ sinodŭ, se cere sĕ avisămŭ în comunŭ acordŭ la mijlócele din ce în ce mai bune pentru înflorirea bisericei nóstre strămoșescĭ.

Biserica, ca și națiunea română, a avutŭ a trece prin vremurĭ de restriște și de grea cumpĕnă; însĕ Dumneḑeulŭ părinților noștri, trimițêndŭ și uneia și alteia la timpŭ bărbațĭ plinĭ de credință evangelică și patriotismŭ, și aceștia, lucrândŭ unițĭ în gândurĭ și dorințe, ne-au adusŭ aicĭ unde ne aflămŭ noi cu dreptŭ cuvêntŭ, dér suntemŭ cuprinșĭ de mirare de ceea ce s'a făcutŭ într'unŭ timpŭ atâtŭ de scurtŭ.

SCIRILE ḐILEI.

6 (18) Februarie.

Urmașulŭ Metropolitului Mihalyi. Fóia oficiósă *„Magyar Értesitö"* aduce scirea, că în scaunulŭ episcopescŭ dela Lugoșŭ va fi numitŭ, în loculŭ Metropolitului Mihalyi, deputatulŭ dietalŭ *Rezey Szilviusz* dela Oradea-mare. Se vorbesce deja, că în cerculŭ lui electoralŭ va păși ca candidatŭ unulŭ dintre noii secretarĭ de statŭ.

—o—

Ministeriulŭ Bánffy și naționalitățile. Oficiósa *„Pester Correspondenz"*, ocupându-se de raportulŭ dintre naționalitățĭ și actualulŭ guvernŭ, face grele imputărĭ foilorŭ opoziționale ungurescĭ, carĭ au umplutŭ țéra cu faima, că Bánffy va fi celŭ mai fanaticŭ persecutorŭ alŭ naționalitățilorŭ. Faimele acestea au contribuitŭ, ca între bărbații conducĕtorĭ românĭ și sașĭ sĕ se încépă pertractărĭ întru susținerea caracterului naționalității lorŭ. Spune apoi, că Bánffy și colegii lui din ministeriu vorŭ aplica legile cu lealitate, și nu dorescŭ a valora puterea statului, decâtŭ numai atuncĭ când e „necesarŭ" pentru scutirea autorității statului.

—o—

Incetarea revistei literare „Minerva". Redacțiunea revistei literare *„Minerva"* publică următorulŭ avisŭ: Cu numĕrulŭ de față se sistéză pe unŭ timpŭ aparițiunea revistei *„Minerva"*. Motivulŭ, care ne-a îndemnatŭ la acestŭ pașŭ, nu a fostŭ într'atâta modestulŭ sprijinŭ materialŭ, de care — durere — are parte fiă-care aparițiune literară dela noi, ci a fostŭ mai multŭ unŭ felŭ de pornire pătimașă și dușmănósă, ce de unŭ anŭ încóce, din motive vrednice de o inimă strîmtă, s'a năpustitŭ asupra revistei nóstre din o parte, pe care a o arĕta aicĭ nu avemŭ nicĭ spațiu, dér nicĭ voie.

—o—

„Urechiă la noi". Sub titlulŭ acesta *„Hazánk"* și tóte celelalte foi din Budapesta aducŭ scirea următóre: „Pe cale telegrafică vine din Bucurescĭ scirea, că *Urechiă*, președintele Ligei, are de gândŭ sĕ facă o călĕtoriă mai lungă în strĕinătate. Se crede, că Urechiă va călĕtori incognito Ardélulŭ și celelalte ținuturĭ locuite de Românĭ, ca sĕ pășéscă în atingere personală cu conducĕtorii Româniilorŭ. Vedemŭ bucurosŭ pe Urechiă pe față și cu vizirulŭ deschisŭ, ca sĕ se convingă personalŭ, că totușĭ frații lui din Ungaria nu mănâncă acea pâne amară, cum se vestesce. Dér călĕtoria lui incognito, care nu póte fi împreunată decâtŭ cu agitațiune și conspirațiune, este datorŭ ministrulŭ de interne s'o oprésca".

—o—

† Constantinŭ Fluștureanu, simpaticulŭ și vrednicnulŭ nostru amicŭ, care a fostŭ timpŭ îndelungatŭ administratorulŭ ḑiarului nostru, a rĕposatŭ erĭ nópte, după o lungă și grea suferință. Inmormêntarea se va face mâne la $3^1/_2$ óre p. m. Adresămŭ adêncŭ întristatei familii condolențele nóstre cele mai sincere.

—o—

Moții pentru tombola din Bucurescĭ. Scimŭ, că în Bucurescĭ, s'a constituitŭ unŭ comitetŭ de domnișóre ca sĕ dea unŭ balŭ cu tombolă în folosulŭ familiilorŭ întemnițațilorŭ dela Vațŭ și Seghedinŭ. Moții din Vidra, patria lui Iancu, au hotărîtŭ a contribui și ei cu darurĭ pentru tombolă. Măestri în arta de a face vase de lemnŭ, pentru menagiu, Moții au încărcatŭ unŭ carŭ cu donițĭ, ciubere, hîrdae etc., lucrate artisticŭ, carĭ purtau inscripțiunea: „Munții noștri aurŭ pórtă, noi cerșimŭ din pórtă în pórtă", și au pornitŭ spre Brașovŭ, pentru-ca în urmă sĕ le espedieze la Bucurescĭ. In drumulŭ spre Brașovŭ, li-s'au făcutŭ o mulțime de șicane de către autoritățile maghiare, așa că de-abia după 15 ḑile au ajunsŭ în Brașovŭ, unde au predatŭ obiectele.

—o—

„Valahĭ turbațĭ". Sub acestŭ titlu publică „Egyetértés" o telegramă din Clușiu, în care se comunică, că Sâmbăta trecută s'a începutŭ înaintea tribunalului de-acolo „pertractarea monstră a unui prea interesantŭ procesŭ". Curêndŭ după procesulŭ Memorandului, ḑice fóia ungurésca, în comuna Feneșulŭ săsescŭ petreceau într'o câreiumă mai mulțĭ „Valahĭ", printre carĭ se aflau și câțĭ-va Maghiarĭ. In decursulŭ petrecerei, Valahii au începutŭ a-i înjura pe Maghiarĭ, ér când aceștia voiră sĕ se departeze, au fostŭ atacațĭ din partea Valahilorŭ și mai mulțĭ din ei au fostŭ greu rănițĭ. Se mai ḑice apoi, că Românii s'ar fi pusŭ la pândă în drumulŭ de țéră, ér pe unŭ Takács György, care tocmai atuncĭ venia pe drumŭ, ilŭ bătură. In urma acésta a fostŭ pusŭ sub acusațiune în primulŭ locŭ Ioan Rusu împreună cu alțĭ trei țĕranĭ românĭ, carĭ suntŭ acusațĭ pentru intențiune de omorŭ, ér alțĭ doi Românĭ pentru grea vătĕmare trupéscă. Acusații cu toții négă, că ar fi fostŭ ațîțațĭ din causa sentinței aduse în procesulŭ Memorandului. Din causa numĕroșilorŭ martorĭ, ce au fostŭ citațĭ, pertractarea nu s'a pututŭ termina Sâmbătă, ci a fostŭ amânată pe astăḑĭ, Lunĭ.

Episcopii evangelicĭ s'au presentatŭ Vinerĭ în corpore la ministrulŭ de culte și instrucțiune publică, ca sĕ-lŭ felicite din incidentulŭ numirii sale în noulŭ guvernŭ. Episcopulŭ Paulŭ *Zelenka* a ținutŭ ministrului Wlassics o vorbire, la care acesta a rĕspunsŭ, că una din problemele activității sale va fi promovarea intereselorŭ bisericei evangelice.

—o—

Unŭ procesŭ de presă de cincĭ-orĭ amânatŭ. Ni-se scrie: Abia trecură câteva ḑile dela primirea citărei, prin care eramŭ provocațĭ sĕ ne înfățișămŭ la pertractarea procesului nostru, intentatŭ pentru adresa de aderință trimisă d-lui A. C. Popoviciu și publicată în nr. 208 alŭ „Tribunei" la 1 Augustŭ 1893, și astăḑĭ, adecă în 13 Februarie n. c. amŭ și primitŭ altă încunosciințare dela tribunalulŭ din Clușiu, prin care ni-se face cunoscutŭ, că pertractarea procesului nostru de presă se amână de pe 5 Martie pe 19 Martie n. c., pe care ḑi suntemŭ provocațĭ sĕ ne înfățișămŭ la pertractarea îndelungŭ trăgănatului nostru procesŭ, care se va ține în sala „Redutei" la terminulŭ mai susŭ amintitŭ și eventualŭ în ḑilele următóre. Câtŭ de păgubitóre este pentru noi asemenea tămândare, se póte vedé și din faptulŭ, că pe 18 Septemvre a. tr., nefiindŭ încunosciințațĭ despre amânarea procesului nostru mai de timpuriu, decâtŭ abia cu o ḑi două mai înainte, n'amŭ pututŭ avisa pe toțĭ apĕrătorii la timpŭ și astfelŭ unii dintre cei mai valoroșĭ au făcutŭ o cale îndepărtată, împreunată cu cheltuelĭ considerabile, numai de geaba. Astfelŭ apĕrătorii noștri, ómenĭ ocupațĭ cu afacerĭ oficióse, mai nu mai sciu cum și pe cândŭ sĕ-șĭ întocméscă lucrurile așa, ca cu ocasia pertractărei procesului nostru sĕ fiă liberĭ de alte ocupațiunĭ, căcĭ după esperiența de până aci, terminulŭ pertractărei procesului nostru s'a schimbatŭ ca „ḑilele babelorŭ" pe neașteptate, până acum de vre-o 5 orĭ, și anume: de pe 18 Sept. pe 6 Nov., pe 4 Decemvre, pe 5 Martie și în fine pe 19 Martie n. c. Că ce se intenționéză prin acéstă amânare, noi nu o putemŭ sci, una însĕ s'ar puté întêmpla sĕ-o simțimŭ, și anume, disgustulŭ apĕrătorilorŭ, provenitŭ din nesiguranța terminului de pertractare, la ce de altcum ar avé tótă dreptatea. — Pratulŭ lui Traianŭ, 13 Febr. n. 1895. *Unŭ acusatŭ.*

—o—

Bóle epidemice. Din Battonya se anunță, că între lucrătorii dela Mezőhegyes a începutŭ a grasa trachoma; afară de acésta s'au ivitŭ și alte bóle lipiciόse, precum difteritisulŭ și vĕrsatulŭ.

—o—

Esportulŭ vitelorŭ din Ungaria. Anulŭ trecutŭ s'au esportatŭ din Ungaria vite în prețŭ aproximativŭ de 160 milióne florinĭ. Față cu anulŭ precedentŭ, 1893, importulŭ încă s'a sporitŭ considerabilŭ, exportulŭ însĕ s'a duplicatŭ, așa că *nici-odată* Ungaria n'a esportatŭ în străinătate atâtea vite,

---

Pretutindenĭ plebea maghiară setósă de sânge, ilŭ primia cu brațele deschise și-lŭ ducea în triumfŭ dela unŭ nou locŭ la altulŭ. Vĕḑêndŭ elŭ acésta și fiindŭ din inima lui omŭ îngâmfatŭ și poftitorŭ de gloriĭ, l'a sumețitŭ și mai multŭ cugetulŭ de-a deveni „craiulŭ Sĕcuilorŭ". Elŭ adresă o proclamațiune către regimentele de graniță sĕcuescĭ, ca toțĭ, fără deosebire de sexŭ și până la vêrsta de 50 de anĭ, sĕ mérgă pe ḑiua de 15 Octomvre la Agyagfalĕu, și încă înarmațĭ din creștetŭ până 'n tălpi. Programa lui Berzenczey a pusŭ în spaimă chiar și pe guvernulŭ provincialŭ maghiarŭ din Clușiu, căcĭ prin ea se prevedea formarea unei trupe naționale sĕcuescĭ, fără concesiune mai înaltă, trupă care se pórte numele de „mátyás huszárok" (husariĭ lui Mathia), apoi înființarea unui lagărŭ secuescŭ de resbelŭ și alegerea unui guvernŭ provisoriu, în fruntea căruia spera sĕ fiă elŭ, Berzenczey.

Guvernulŭ ungurescŭ din Clușiu, cum am amintitŭ anteriori, era inspăimântatŭ și elŭ de acestŭ planŭ cutezatŭ, și s'a resolvatŭ sĕ reducă la nulă proclamațiunea lui Berzenczey, permițêndŭ numai o adunare din ablegațĭ. Dér înzadarŭ, căcĭ toțĭ pășiĭ lui au fostŭ neputincioșĭ în fața spiritelorŭ agitate și sumuțate de fanaticulŭ Berzenczey.

Intr'aceea se apropia ḑiua de 15 Octombre. Adunarea însĕ s'a amânatŭ c'o ḑi, adecă pe 16. Veniseră Sĕcuiĭ cu bărbațĭ și femei, junĭ și copiĭ, cu cățelŭ și purcelŭ cum se ḑice, în numĕrŭ de peste 25,000. Inainte de amiaḑĭ s'a deschisŭ adunarea. Se așeḑase unŭ felŭ de tribună înaltă în lunca dela Agyagfalĕu, și poporulŭ a fostŭ așeḑatŭ în liniĭ, formândŭ strade, cum au făcutŭ Româniĭ la adunarea din 3/15 Maiu de pe Câmpulŭ Libertățiĭ. Se presentă și comitele Miko, ca președinte alŭ guvernului. Vorbiră mulțĭ, vorbi Miko provocândŭ, de frică, pe Sĕcui se se pregătéscă în potriva primejdiei, în care a ajunsŭ țéra „în urma intrigei și reacțiunei". Ajungêndŭ la vorbă Berzenczey, elŭ în terminĭ fulgerătorĭ propuse, ca Sĕcuiĭ sĕ se declare independențĭ de guvernŭ și de comanda generală, grănițeriĭ Sĕcui sĕ se formeze în miliția teritorială, toțĭ sĕ se contopéscă într'unŭ singurŭ lagărŭ și sĕ pornéscă în contra Românilorŭ. Propunerea lui a fostŭ primită cu mare entusiasmŭ și isbucnirĭ de fanatismŭ. La fine s'a numitŭ de comandantŭ generalŭ peste trupele sĕcuescĭ unŭ colonelŭ de husarĭ cu numele *Zsombori* Sándor.

In 17 Octombrie s'a adunatŭ unŭ așa numitŭ consiliu bellicŭ sub președinția lui Miko Imre. Acestŭ consiliu a luatŭ hotărîrea, sĕ nu se facă lagărŭ, dér sĕ se dea o proclamațiune către națiunea română și maghiară, adunarea sĕ se disolve, și după-ce vorŭ merge pe acasă, ofițeriĭ sĕ organiseze trupe mobile și sĕ le pună la disposițiunea comisarului Vay, pe care l'au intitulatŭ „comisarŭ ministerialŭ".

Venindŭ la urechile lui Berzenczey acestŭ conclusŭ, agită pe cei adunațĭ prin ómeniĭ sĕu pușĭ anume spre tréba acésta, mințindŭ poporului, că bărbațiĭ din care se compune consiliulŭ amintitŭ, vréu sĕ vêndă poporulŭ și causa națiunei maghiare. In urma acestorŭ agitațiunĭ meschine Secuiĭ s'au truburatŭ și s'au înfuriatŭ așa de multŭ, încâtŭ consiliulŭ temêndu-se, că nu va scăpa viu din mânile plebei iritate la estremŭ, nu șĭ-a publicatŭ conclusulŭ și s'a făcutŭ nevĕḑutŭ.

Secuiĭ, carĭ se formase în óste pe locŭ, s'au împărțitŭ în patru părțĭ, fiă-care parte numĕrândŭ peste 4000 de ómenĭ, și au plecatŭ către Reghinŭ, către Tĕrgulŭ-Mureșului, către Blașiu și către Iernutŭ. Pe unde au pĕtrunsŭ, au prefăcutŭ sate în cenușe, au comisŭ omorurĭ și jafurĭ horibile, și numai în regiunea Mureșului au devastatŭ și prefăcutŭ în pravŭ și cenușe 9 sate românescĭ. Că ce lucrurĭ horende au pututŭ comite aceștĭ ómenĭ, se vede de acolo, că din 18 Octombrie și până în 20 Decemvrie au fostŭ arse și devastate de ei mai multŭ de 100 comune românescĭ și săsescĭ.

Etă, aceste suntŭ resultatele adunărei Secuilorŭ dela Agyagfalĕu, care a pusŭ în sistemŭ și planŭ estirparea cu fierŭ și focŭ a naționalitățilorŭ nemaghiare, pe unde aveau sĕ percurgă și până unde puteau sĕ ajungă, neîmpiedecațĭ de nenorocitele victime ale pierdăriĭ criminale din partea rebelilorŭ.

(Va urma.)

ca în anulŭ trecutŭ. Mai mare avêntŭ a luatŭ anulŭ trecutŭ exportulŭ viteloră cornute, care a datŭ peste 60 milióne fl. De trei anĭ încóce a luatŭ unŭ avêntŭ fórte mare şi exportulŭ de porcĭ. In ce privesce exportulŭ de oi şi cai, acesta încă a luat anul trecutŭ unŭ avêntŭ, ce întrece exportulŭ din cei cincĭ anĭ din urmă. Intre tóte însĕ, celŭ mai mare avêntŭ 'l'a luatŭ exportulŭ de porcĭ şi vite cornute. Se speră, că prin crescerea succesivă a exportului de vite, economii noştri se vorŭ puté despăgubi măcarŭ în parte pentru însĕmnatele perderĭ, ce le îndură prin scăderea preţului cerealelorŭ.

—o—

Din China se audŭ scirĭ fórte triste. Admiralulŭ Ting s'a sinucisŭ, după cum se ḍice, de ruşine, că a suferitŭ în resbelulŭ chinezo-japonezŭ atâtea desastre. Mai departe se afirmă scirea, că de presentŭ China are numai o singură naie de resbelŭ, ce se póte folosi, adecă naia „Chen-Yuen".

Legea minelorŭ.

De câte-va ḍile s'a începutŭ în Senatŭ discuţiunea asupra importantei legĭ a minelorŭ, care agită aḍĭ aşa de multŭ spiritele în România. Etă introducerea raportului d-lui Gr. G. *Tocilescu*, făcutŭ în numele comitetului delegaţilorŭ pentru cercetarea proiectului de lege alŭ minelorŭ:

Prima cestiune, ce ni se presintă, când vorbimŭ de o lege a minelorŭ, este aceea de a-se sci, décă pământulŭ României conţine avuţii de minerale metalifere şi combustibile spre a puté fi esplotoate.

Asupra acestui punctŭ cercetările întreprinse până acum au ajunsŭ la resultatulŭ, că partea superióră a Carpaţilorŭ românescĭ, după óre-carĭ probabilităţĭ, posedă culcuşurĭ metalifere esploatabile, şi că unŭ studiu seriosŭ, încredinţatŭ la ingincrĭ experimentaţĭ, ar descoperi de sigurŭ mine, a cărorŭ esistenţă nicĭ măcarŭ se bănuesce. O asemenea afirmaţiune se baséză pe analogia perfectă dintre formaţiunile regiunei superiróre a Carpaţilorŭ cu alte regiunĭ, unde esistă esploataţiunĭ metodice şi celebre în terenurile din aceeaşĭ epocă şi formaţiune.

Trecêndŭ în revistă elementele, ce ar puté da locŭ la esploataţiunĭ în regiunea superióră şi în cea mijlocie a Carpaţilorŭ românescĭ, găsimŭ în regiunea superióră mai întâiu *aurulŭ*. Fără a invoca probele istorice, carĭ constată esistenţa aurului în Transilvania şi România deja în anticitate, vedemŭ în ḍilele nóstre mai multe rîurĭ ca: Argeşulŭ, Oltulŭ, Lotrulŭ, Buzĕulŭ, Bistriţa, etc., carĭ ducŭ în nisipulŭ lorŭ pulbere de aurŭ, ce dovedesce esistenţa de vine (filóne) aurifere neesploatate încă. Este îndeveratŭ, că unele din aceste vine trebue sĕ se găséscă în terenurile munţilorŭ din România.

In privinţa argintului, deşi nu s'au constatatŭ încă la noi gismente argentifere propriu ḍise, dér este permisŭ de a presupune esistenţa lui, ca asociatŭ cu diverse metale, mai cu sémă cu mercurŭ, după cum dovedescŭ bucăţile interesante, ce s'au culesŭ şi în carĭ se vede argintulŭ cristalisatŭ prin trecerea mercuriului nativŭ în stare de sulfurŭ séu de cinabru; varietăţile de *aramă* recunoscute în România facŭ parte din reliefurile Dobrogei şi din cele limitrofe cu Transilvenia. E destulŭ a aminti gismentulŭ între Polovracĭ şi Crasna, acela dela Lozova în Dobrogea, precum şi la *Baia de Aramă*, unde judecândŭ după probele analisate, décă straturile se continuă în adâncime, ne-amŭ găsi în presenţa unorŭ minere de cupru echivalente cu cele mai bogate din Spania, Portugalia şi Anglia. *Plumbulŭ*, *manganesulŭ*, *cobaltulŭ*, *nikelŭ*, *si arsenicnlŭ*, *sulfulŭ*, *mercurulŭ şi grafitulŭ* s'au constatatŭ de asemenea în mai multe puncte ale României; dér cu multŭ mai rĕspânditŭ este *ferulŭ*, care se presintă în tóte combinaţiunile sale.

In fine vomŭ menţiona mineralulŭ combustibilŭ *antracitulŭ*, constatatŭ la Vaide-Ei, pe malulŭ dreptŭ alŭ Jiului, la Crasna, pe malulŭ stângŭ alŭ aceluiaşĭ rîu, la Novacĭ, Baia-de-Ferŭ, la Nordŭ de Petroşiţa pe Ialomita, şi probabilŭ şi în Dobrogea.

Regiunea mijlocie, deşi mai puţinŭ importantă, decâtŭ cea superióră, conţine totuşĭ elementele cele mai preţióse din punctulŭ de vedere alŭ producţiunilorŭ de esploatare. Aci se găsescŭ culcuşurile petrolifere rĕspândite mai peste totŭ lanţulŭ de munţĭ dela Govora până la Taslău, şi care esploatate cu mijlóce mai sciinţifice şi într'unŭ chipŭ mai raţionalŭ, ar permite sĕ întemeiămŭ cele mai marĭ speranţe asupra viitorului, ce le este reservatŭ. Totŭ asemenea suntŭ gismente fórte întise de *lignitŭ* aparente în mai bine de 30 localităţĭ dela Vêrciorova până la Comănescĭ (Moldova), din carĭ unele de-o calitate remarcabilă ce se póte compara cu *hulia*, acestŭ preţiosŭ mineralŭ, a căruia esistenţă la noi până acum nu s'a constatatŭ în modŭ certŭ.

Precum resultă din acéstă repede privire, pămêntulŭ ţĕrei nóstre ascunde în adêncimile sale substanţe minerale şi fosile, carĭ de mii de anĭ aştéptă, ca mâna omenéscă sĕ facă din ele unŭ isvorŭ de bogăţiă şi de prosperitate. Pe când aiurea esploatarea minieră a devenitŭ sufletulŭ orĭ-cărei activităţĭ industriale, a schimbatŭ condiţiunile economice ale statelorŭ, contribuindŭ la înflorirea comerciului şi a artelorŭ, la crescerea avuţiei publice şi private, — la noi totulŭ s'a redusŭ până astăḍĭ la câte-va slabe şi costisitóre încercărĭ, la o esploatare mai adesea neraţională, rĕu condusă, care a descuragiatŭ pe capitaliştĭ, a ucisŭ orĭ-ce iniţiativă privată, ba a compromisŭ şi discreditatŭ afacerile miniere în ţéră, ca şi în strĕinătate.

(Va urma.)

Cestiunea naţională în Senatulŭ românŭ.

Discursulŭ dlui **D. A. Sturdza** *ţinutŭ în şedinţa dela 10 (22) Dec. 1894.*

(Urmare.)

.... Cum? Maghiarii credŭ, că ei nu potŭ sĕ dăinuéscă cu egala îndreptăţire a tuturorŭ popórelorŭ din Ungaria. Maghiarii credŭ, că pentru-ca sĕ dăinuéscă ei, trebue sĕ desfiinţeze pe Românĭ. Ér noi de aci sĕ nu simţimŭ în acéstă credinţă a Maghiarilorŭ unŭ semnŭ de întrebare cumplită la adresa viitorului nostru, o ameninţare pentru existenţa nóstră? Décă Maghiarii au dreptŭ sĕ desfiinţeze pe Românĭ, Românii au dreptulŭ şi datoria sĕ se apere. In acésta consistă cestiunea naţională.

Mai multŭ, pe noi acéstă cestiune trebue sĕ ne intereseze, căcĭ mulţĭ Românĭ de dincolo de Carpaţĭ vinŭ şi se aşéḍă aci în ţéră la noi. Judeţele Ialomiţa, Brăila, Tulcea şi Constanţa suntŭ pline de Românĭ din Ungaria. Acolo ei suntŭ dintre ómenii cei mai muncitorĭ, cei mai harnicĭ, cei mai bogaţĭ.

Pe noi acéstă chestiune trebue sĕ ne intereseze, pentru-că poporulŭ de dincolo de munţĭ, este compusŭ din acea clasă socială, pe care o numimŭ talpa ţĕrii. Poporulŭ românŭ din Ungaria e compusŭ, mai în tótă întregimea lui, de ţĕranĭ. Acéstă ţĕrănime e harnică şi energică, curată şi neamestecată. De aceea ţĕrănimea este în capulŭ mişcării naţionale. Nicĭ venerabilulŭ Dr. Raţiu, nicĭ respectabilulŭ părinte Lucaciu, nicĭ alţii întemniţaţĭ séu afară din temniţă, nu suntŭ adevĕraţĭ capĭ ai poporului; însuşĭ poporulŭ e capulŭ mişcării. Poporulŭ însuşĭ, ţĕrănimea, împinge înainte şi sdrobesce pe aceia, carĭ nu simţescŭ cu dênsa, carĭ se încércă a bate laturile, carĭ slăbescŭ în încordarea luptei.

Sĕ vĕ dau unŭ esemplu.

De ce Românii din Ungaria nu s'ar bucura, că unŭ Românŭ cultŭ şi bogatŭ, ca Mocsonyi, sĕ-'i conducă în interesele lorŭ? Şi ei s'ar bucura, de sigurŭ de acésta, décă Mocsonyi ar merge pe calea indicată de poporŭ. Der Mocsonyi a fostŭ sdrobitŭ, pentru-că a voitŭ sĕ ducă pe Românĭ pe căi piedişe, la supunere, la îngenunchiare, la maghiarisare. (?? — Red. „Gaz. Trans.")

Décă lucrurile stau astfelŭ, póte cineva sĕ înţelégă, că unŭ ministru românŭ a pututŭ sĕ ḍică, precum a ḍis'o d-lŭ Alecxandru Lahovari, că chestiunea naţională s'a agitatŭ fără timpŭ, în modŭ inoportunŭ şi fără rostŭ, adăugândŭ încă: cu făţărnicia şi nelealitate. Unde-i făţărnicia şi nelealitatea? La acei carĭ vinŭ sĕ vorbéscă şi sĕ făptuéscă deschisŭ pe faţă, séu la acei, şi carĭ caută sĕ înmormênteze chestiunea naţională, umblândŭ nu numai pe douĕ, ci pe ḍece căi, care de care mai încurcată?

Nu a sositŭ timpulŭ oportunŭ! Agitarea e fără rostŭ! Aşa e! Dér când va veni timpulŭ acela oportunŭ şi cu rostŭ? Când Românii vorŭ fi maghiarisaţĭ? Când nu vorŭ mai esista? Când Maghiarii vorŭ puté constata, că suntŭ, în locŭ de 7 milióne, 10 milióne? Atuncĭ va fi timpulŭ oportunŭ? Atuncĭ agitarea va fi cu rostŭ?

Sĕ ne rĕspundă d-lŭ Alexandru Lahovari, séu d-lŭ Carpŭ?

Intratŭ într'o încurcătură din causa nesincerităţii sale, guvernulŭ nu póte eşi din ea. Acésta e naturalŭ. De aceea aţĭ vĕḍutŭ ce s'a întêmplatŭ cu studenţii, când s'au întrunitŭ în congresŭ la Constanţa. Guvernulŭ mai întâiu li-a datŭ bilete de liberŭ parcursŭ, a ordonatŭ séu n'a împedecatŭ de mirĭ oficiale cu „Deştéptă-te Române" de către autorităţile municipale din Iaşĭ, Brăila, Constanţa. La universitatea din Iaşĭ, studenţii au fostŭ primiţĭ de profesorĭ cu rectorulŭ universităţii în frunte. Când însĕ studenţii au voitŭ sĕ vină la Bucurescĭ, sĕ depună o corónă la statuta lui Mihai-Vitézulŭ, guvernulŭ cu asprime li-a strigatŭ: Acésta nu se póte! în Bucurescĭ nu puteţĭ veni! Corónă la statua lui Mihaiu nu puteţĭ depune! Şi pentru-ce guvernulŭ a făcutŭ acésta? Pentru-ca sĕ pótă ḍice, unora, noi am înlesnitŭ pe studenţĭ, li-am datŭ totŭ ajutorulŭ, 'i-am înlesnitŭ în tóte! altora, şi anume la Pesta, étă 'i-am împedecatŭ! Intrebŭ: pe cine a servitŭ guvernulŭ? Chestiunea naţională românéscă? Orĭ cestiunea maghiară? Eu credŭ, că multe desluşirĭ în acéstă privinţă nu trebue. Fiă-care omŭ cu bunŭ simţŭ, va puté sĕ-'şĭ dea rĕspunsulŭ.

Cu atâtŭ mai multŭ ḍicŭ acestea, cu câtŭ unŭ ministru a ḍisŭ: „Este mai în pericolŭ astăḍĭ ideia Românismului, decâtŭ altă-dată!" Vedeţĭ! Pentru guvernŭ ideia românismului e în pericolŭ, ér nu românismulŭ însu-şĭ. Acésta a ḍis-'o unŭ alŭ doilea ministru. Şi cu tóte acestea, guvernulŭ vrea sĕ stămŭ cu braţele încrucişate şi sĕ aşteptămŭ; sĕ luămŭ o hotărîre, când pericolulŭ va fi mai mare, mai imposibilŭ de descurcatŭ. Şi de ce sĕ aşteptămŭ? Pentru-ca sĕ ni-se ḍică, că suntemŭ diplomaţĭ, cu concepţiunĭ profunde, cu o atitudine fină.

Nu numai miniştri au vorbitŭ în sensulŭ acesta, dér şi susţinĕtorii miniştrilorŭ, bărbaţĭ cu o posiţiune importantă în statŭ, cu posiţiune importantă oficială, cu posiţiune importantă ca bărbaţĭ ai némului românescŭ. D-lŭ Maiorescu a ḍisŭ: „Ca sĕ te poţĭ amesteca în discuţiunea unei certe învrăjbite în calitate de guvernŭ, îţĭ trebue, simţirea, asimilarea, priceperea şi tactulŭ situaţiunii întregĭ, în fiă-care momentŭ variabilŭ; şi cum voiţĭ sĕ le avemŭ noi cei de aicĭ, în loculŭ celorŭ de dincolo?"

D-lŭ Maiorescu este unŭ logicianŭ strînsŭ şi cunósce bine şi tóte tertipurile logicei. Apoi nu este vorba, ca noi sĕ avemŭ aceste simţĕminte în loculŭ celorŭ de dincolo de Carpaţĭ. Nu! Este vorba, că şi cei de dincolo le au, şi o dovadă că le au este, că se ducŭ cu dróia în temniţă, séu se espatriază. E vorbă, că le avemŭ şi noi. Le avemŭ şi unii şi alţii. Nu va sĕ ḍică, că pentru-că ei le au, noi sĕ nu le avemŭ, cum ar vré d-lŭ Maioresu. Dér ce sĕ mai avemŭ după d-lŭ Maiorescu? Spune, că trebue sĕ avemŭ simţire, pricepere, tactulŭ situaţiunii. Adevĕratŭ sĕ fiă, că noi nu avemŭ nevoie de simţire, de asimilare, de pricepere, de tactulŭ situaţiunii întregĭ, ci numai cei de dincolo le au? Dér atuncĭ ce felŭ de ómenĭ de statŭ suntemŭ? Bărbaţii de statŭ suntŭ datorĭ sĕ cunóscă tóte chestiunile, carĭ privescŭ ţéra lorŭ; ei trebue sĕ cunóscă mai alesŭ chestiunile ţĕri lorŭ vecine. Pentru aceste chestiunĭ ar fi neiertatŭ, décă nu arŭ avé simţirea, asimiliarea, priceperea, tactulŭ situaţiunii întregĭ şi acésta în orĭ-ce momentŭ. Bărbatulŭ, care nu are acestea, nu este omŭ de statŭ. D-lŭ Maiorescu vorbesce de chestiunea naţională, cum am vorbi noi cu toţii de chestiunea Madagascarului, séu de chestiunea Coreei. Eu de obiceiu nu cetescŭ ceea-ce se petrece în Madagascarŭ, séu în Corea; pentru aceste chestiunĭ declarŭ, că n'am nicĭ simţire, nicĭ asimiliere, nicĭ pricepere, nicĭ tactulŭ situaţiunii de acolo. Cetescŭ însĕ totŭ ce se petrece în chestiunea naţională, pentru-că ceea-ce se agită dincolo de Carpaţĭ este desfiinţarea némului românescŭ. Sĕ nu avemŭ óre simţulŭ celorŭ-ce se petrecŭ dincolo de Carpaţĭ? Este o enormitate sĕ spună cine-va acésta. M'am miratŭ fórte multŭ de d-lŭ Maiorescu ca sĕ ne ḍică unŭ asemenea lucru, D-sa, care îşĭ are rădĕcina dincolo de Carpaţĭ şi alŭ căruĭ părinte a luptatŭ odată lupta, pe care o luptă şi astăḍĭ Românii din Ungaria.

(Va urma).

Scirĭ telegrafice.

Arco, 18 Februarie. Buletinulŭ asupra stărei archiducelui *Albrecht* sună astfelŭ: Starea neschimbată. Simţurile câte-odată turburate. Activitatea inimei slabă. Corpulŭ devine totŭ mai slabŭ.

Arco, 18 Februarie. **Archiducele Albrecht a rĕposatŭ aḍĭ la amiaḍĭ.**

Roma, 18 Februarie. *Papa* érăşĭ se află mai bine şi a primitŭ numĕroşĭ peregrinĭ.

Parisŭ, 18 Februarie. In urma mai multorŭ scirĭ venite din afară, guvernulŭ se vede îndemnatŭ a lua mĕsurĭ necesare pentru siguranţa persónei *regelui Serbiei*, care se află în Biaritz.

Literatură.

A apărutŭ „Musa Română" Nr. 1, anulŭ III cu următorulŭ sumarŭ: Partea literară: Gioachino Rossini, de Dr. R.; Noutăţĭ. Informaţiunĭ. Poşta Redacţiunei. Partea musicală: Inainte ficiorĭ, marşŭ de I. Mureşianu; De veseliă, de pe Têrnava mare, culésă de A. P. B.; A nevestelorŭ, de pe Têrnava mică, cul. de A. P. B. „*Musa română*" apare la 1 (13) a fiăcărei lunĭ şi costă pe anŭ 6 fl. v. a. Abonamentele se trimitŭ redactorului şi proprietarului Iacobŭ Mureşianu în Blaşiu (Balazsfalva).

*

In tipografia „A. Mureşianu" din Braşovŭ a apărutŭ: **Povestirĭ economice** despre grădinăritŭ, economia câmpului, vieritŭ şi păduritŭ, de *Ioanŭ Georgescu*. O carte fórte folositóre pentru plugarĭ, scrisă în stilŭ uşorŭ de priceputŭ. Cartea are 136 pag. şi costă 25 cr. De vênḍare la tipografia „A. Mureşianu" în Braşovŭ, şi la autorulŭ în Scorei (p. u. Alsó-Porumbák).

NECROLOG. **George Bogdanŭ**, unulŭ dintre economii fruntaşĭ din Hedigŭ, tatălŭ d-lui profesorŭ Nicolau Bogdanŭ dela gimnasiulŭ românŭ din locŭ, a rĕposatŭ aḍĭ nópte, în etate de 76 anĭ. Ilŭ jălesce întristata-i soţiă *Rafira*, cu care a trăitŭ timpŭ de 52 de anĭ, împreună cu patru fiice, doi fii, patru ginerĭ şi alte numeróse rudenii! — Dumneḍeu sĕ-lŭ odihnéscă în pace!

DIVERSE.

Vechimea ḍiarelorŭ musicale din Italia. „Gazetta musicală" din Milano, a intratŭ în alŭ 42-lea anŭ; „Il Trovatore", din Milano, în alŭ 52-lea anŭ; „Arpa" din Bologna în alŭ 42-lea; „Gazetta di Teatri" în alŭ 57-lea anŭ; „Frustra Teatrale" în alŭ 30 lea anŭ; „Mondo Artistico" în alŭ 29-lea anŭ şi „L'Arte", din Triest-Milano, în alŭ 26-lea anŭ.

Ultima invenţiune a lui Edison. Ḍiarele americane aducŭ scirea, că faimosulŭ electricianŭ a făcutŭ o descoperire neinchipuită, şi care lasă 'npoia sa cele mai admirabile invenţii ale savantului. Principiulŭ aparatului este unŭ micŭ telefonŭ de busunarŭ, aşeḍatŭ într'o cutiă, care se asémĕnă cu aceea a unuĭ ciasornicŭ obicinuitŭ. Pe cadranŭ se mişcă aculŭ unei busole, care primesce şi ea acţiune dela o bobină interióră. Cu acestŭ aparatŭ şi fără ajutorulŭ nicĭ unui firŭ se póte comunica la orĭ şi ce distanţă cu o persónă înzestrată cu unŭ aparatŭ identicŭ, transmiţĕtorŭ şi receptorŭ în acelaşŭ timpŭ. După Edison — acésta este descoperirea sa cea mai principală — gândirea, numai a unui individŭ, aplicată cu insistenţă la unŭ obiectŭ séu altulŭ, póte produce unŭ curentŭ electricŭ de o intensitate suficientă pentru a permite transmisiunea acestorŭ gândurĭ. Acésta, după dênsulŭ, este unŭ fenomenŭ alŭ „simpatiei electrice". Savantulŭ este fórte mândru de invenţiunea sa, care, ḍice elŭ, va uimi lumea prin simplicitatea ei.

Proprietarŭ: **Dr. Aurel Mureşianu.**
Redactorŭ responsabilŭ: **Gregoriu Maiorŭ.**

Cursul la bursa din Viena.

Din 16 Februarie 1895.

Renta ung. de aurŭ 4% . . .	124.60
Renta de coróne ung. 4% . .	99.45
Impr. căil. fer. ung. în aurŭ 4½% .	127 75
Impr. căil. fer. ung. în argint 4½%	104.10
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	125.—
Bonurĭ rurale ungare	98.30
Bonurĭ rurale croate-slavone. . .	98.25
Imprum. ung. cu premii	163.25
Losurĭ pentru reg. Tisei și Segedin.	155.25
Renta de hârtie austr.	102.15
Renta de argint austr.	102.20
Renta de aur austr.	125.75
Losurĭ din 1860	159.50
Acții de-ale Băncei ung. de credit. .	503.—
Acții de ale Băncei austro-ungară .	1109.—
Acții de-le Băncei austr. de credit.	415.25
Napoleondorĭ	9.83½
Mărcĭ imp. ger.	60.55
London (lire sterlinge).	124.25
Rente de coróne austr.	101 15

Cursulŭ pieței Brașovŭ.

Din 18 Februarie 1895.

Bancnote rom.	Cump.	9.75	Vênd.	9.78
Argint român.	Cump.	9.70	Vênd.	—.—
Napoleon-d'orĭ	Cump.	9.77	Vênd.	—.—
Galbenĭ	Cump.	5.85	Vênd.	5.90
Ruble rusescĭ	Cump.	132.—	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	60.20	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.75	Vênd.	101.75
Lire turcescĭ	Cump.	11.15	Vênd.	—.—

Nr. 1024—1895.

Concursŭ.

La administrațiunea forestierală orășenéscă este de a se ocupa unŭ postŭ de pădurariu de I classă respective de a II classă.

Leafa anuală 266 fl. — respective 216 fl. — locuință naturală. eventualminte banĭ de locuință de 25 fl. anualminte; îmbrăcăminte de vară și de iérnă; deputatŭ de 24 metri de ramurĭ de fagŭ. Noulŭ alesŭ pădurariu devine definitivŭ întăritŭ după unŭ anŭ de probă, avêndŭ după aceea și dreptŭ de pensiune.

Recerințe: Implinirea etății de 24 anĭ și etatea sub 40 anĭ; purtare morală nepătată; depunerea cu bunŭ succesŭ a examenului de pădurarŭ prescrisŭ pentru Ungaria; cunóscerea limbei germane, maghiare și române; cetirea și scrierea în limba germană și maghiară; corpŭ sănătosŭ.

Reflectanții au de a-șĭ așterne referitórele petițiunĭ provedute cu receriverile documente **până în 10 Martie a. c.** acestui magistratŭ, observându-se tot de-odată, cumcă petițiunile au de a fi propriu scrise.

Brașovŭ, 9 Februarie 1895.

625,1—3 **Magistratulŭ orășenescŭ.**

Bursa de mărfurĭ din Budapesta.

din 13 Febr. n. 1895.

Seminte	Calitatea per Hect.	Prețulŭ per 100 chilogr. dela	pănă
Grâu Bănățenescŭ	80	6.60	6.65
Grâu dela Tisa	80	6.65	6.70
Grâu de Pesta	80	6.60	6.65
Grâu de Alba-regala	80	6.60	6.65
Grâu de Bácska	80	6.70	6.75
Grâu ung. de nordŭ	80	.—	.—

Seminte vechi orĭ nouě	soiulŭ	Calitatea per Hect.	Prețulŭ per 100 chilgr. dela	pănă
Săcară		70—72	5.45	5.50
Orzŭ	nutrețŭ	60—62	5.85	6 90
Orzŭ	de vinars	62.64	6.30	6.80
Orzu	de bere	64.66	7.15	8.40
Ovĕsŭ		39.41	5.90	6.20
Cucuruză	bănăț.	75	.—	.—
Cucuruză	altŭ soiu	73	.—	.—
Cucuruză	"	—	.—	.—
Hirișcă	"	—	—.—	—.—

Prețulŭ pe 100 chilograme.

Productediv.	Soiulŭ	Cursulu dela	pănă
Sem. de trif.	Luțernă ungur.	39.—	51.—
—	francesă		—.-
—		—.—	—.—
"	roșiă	58.—	67.—
Oleu de rap.	rafinatŭ duplu	—.—	—.—
Oleu de in		—.—	—.—
Uns. de porc	dela Pesta	47 75	48.25
"	dela țeră	—.—	—.—
Slănină	svêntată	41.—	41.50
"	afumată	46.—	47.—
Sêu		—.—	—.—
Prune	din Bosnia în buțĭ	7.	7.25
"	din Serbia în sacĭ	6.80	7.05
Lictarŭ	slavonŭ nou	15.5	16.—
"	bănățenescŭ	14.50	14.—
Nucĭ	din Ungaria		
Gogoșĭ	unguresci		
"	sêrbescĭ		
Miere	brută	—.—	—.—
"	galbină strecurată	—.—	—.—
Ceară	de Rosenau	—.—	—.—
Spirtŭ	brutŭ	—.—	—.—
"	Drojdiuțe de spirt	—.—	—.—

Hala de mărfurĭ din Brașovŭ,

societate cu garanță limitată.

Convocare:

la **adunarea generală**, ce se va ține **Lunĭ în 25 Februarie 1895 la 3 óre p. m. în sala sfatului.**

Ordinea de di:

1. Darea de sémă și socotéla anuală.
2. Raportulŭ comitetului de supraveghiare.
3. Propunerea direcțiunei, despre continuarea mai departe a afacerilorŭ.
4. Proprunerea direcțiunei, pentru lăsarea interesselorŭ de fl. 12.500.— cr.
5. Alegerea direcțiunei.
6. Alegerea comitetului de supraveghiare.
7. Evertuale proprunerĭ.

Direcțiunea Halei de mărfurĭ din Brașovŭ, societate cu garanță limitată.

Wilhelm Paul,
președinte.

CONTUL BILANȚULUI

ACTIVA.	fl.	cr.	PASSIVA.	fl.	cr.
1. Contulŭ cassei:			1. Contulŭ fondului de reservă:		
Saldulŭ cassei	861	07	Fondulŭ de reservă	6	38
2. Contulŭ mobiliarŭ:			2. Contulŭ participanțilorŭ:		
Mobiliarulŭ biroului după invent.	383	08	Părțĭ	4320	—
3. Contulŭ împrumutelorŭ:			3. Contulŭ chiriei localului:		
Imprumute pe mărfurĭ	6325	63	Chiria localului	375	—
4 Contulŭ mărfurilorŭ:			4. Creditorĭ diversĭ:		
Diverse ploscĭ și canale . . .	5	59	Douĕdecĭ și patru creditorĭ . .	13787	58
5. Debitorĭ diversĭ:					
Cincĭ-decĭ și cincĭ debitorĭ . .	10822	92			
6. Contulŭ Profitului și Perderilorŭ:					
Perdere	90	67			
	18488	96		18488	96

Brașovŭ, 31 Decemvre 1894.

Konopasek m. p. **Jeckel** m. p.

Examinatŭ cu registrele principale și secundare séu aflatŭ în consonanță.

EMIL PORR m. p., HANS EDER m. p., LUDW. HORNUNG m. p.

ABONAMENTE

LA

„GAZETA TANSILVANIEI"

Prețulŭ abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

Pe trei lunĭ . . . . 3 fl. —
Pe șése lunĭ . . . . 6 fl. —
Pe unŭ anŭ . . . . 12 fl. —

Pentru România și străinătate:

Pe trei lunĭ . . . . 10 fr.
Pe șése lunĭ . . . . 20 fr.
Pe unŭ anŭ . . . . 40 fr.

Abonamente la numerele cu data de Duminecă.

Pentru Austro-Ungaria:

Pe anŭ . . . . 2 fl. —
Pe șése lunĭ . . . . 1 fl. —
Pe trei lunĭ . . . . 50 cr.

Pentru România și străinătate:

Pe anŭ . . . . 8 francĭ.
Pe șése lunĭ . . . . 4 francĭ.
Pe trei lunĭ . . . . 2 francĭ.

Abonamentele se facŭ mai ușorŭ și mai repede prin **mandate poștale.**

Domnii, carĭ se vorŭ abona din nou, sĕ binevoiéscă a scrie adresa lămuritŭ și a arăta și poșta ultimă.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei."

Invitare la abonamentŭ!

Cu 1 Ianuarie 1895 se începe unŭ nou abonamentŭ

la

„VATRA"

fóiă ilustrată pentru familiĭ.

„VATRA" îndeplinindŭ tóte condițiunile cerute unei foi ilustrate pentru familiĭ, fiind redactată cu multă îngrijire de uniĭ din cei mai apreţiaţi scriitorĭ românĭ, având totŭ-déuna unŭ sumarŭ bogatŭ, variatŭ și instructiv, pe lângă o sumă considerabilă de ilustrațiunĭ splendidŭ reușite, **dintre carĭ o mare parte originale,** referitóre atât la istoria némului românescŭ, câtŭ și la artele, industria și evenimentele însemnate de actualitate din țéră și pe unde locuescŭ Românĭ; **este cea mai rĕspândită revistă ilustrată și ocupă I-ulŭ locŭ în literatura beletristică română.**

„VATRA," apare de 2 orĭ pe lună, în fascicule întregĭ, de câte 4 colĭ marĭ 4°, tipărite luxosŭ pe hârtie extra-velină.

Pentru Austro-Ungaria:

Costulŭ abonamentului pe unŭ anŭ este . . . fl. 12
" " " ½ " " . . . " 6

Cei ce dorescŭ a se abona, suntŭ rugațĭ sĕ binevoiéscă a trimite costulŭ abonamentului, prin **mandatŭ postalŭ** la **libräria editore, C. Sfetea, Bucurescĭ,** *căcĭ „Vatra" nu se trimite de câtŭ celorŭ carĭ plătesc abonamentul înainte.*

Colecțiĭ din anulŭ I. alŭ „Vetrii" se mai găsescŭ *broșate* cu 12 fl., luxos *legate* cu 13 fl., ér' numai scórțele cu fl. 1.50.

600,9—30